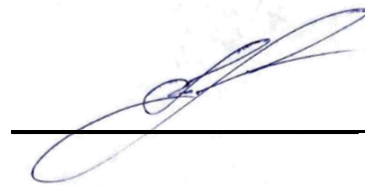

ЗАТВЕРДЖУЮ
Ректор ТОВ «ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
«МЕТІНВЕСТ ПОЛІТЕХНІКА»,
Голова приймальної комісії

Олександр ПОВАЖНИЙ

ПРОГРАМА ФАХОВОГО ІСПИТУ

для вступу на здобуття освіти на другому (магістерському) рівні

галузь знань	С Соціальні науки, журналістика, Інформація та міжнародні відносини
спеціальність	С1 Економіка та міжнародні економічні відносини (за спеціалізаціями)
освітньо-професійна програма	«Поведінкова та цифрова економіка»

Запоріжжя 2025

Програму розроблено робочою групою у складі:

№	ПІБ	Науковий ступінь, вчене звання, найменування посади
1.	Мойсеєнко Костянтин Євгенійович	Кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри цифрових технологій та проектно-аналітичних рішень
2.	Смирнова Ірина Іванівна	Кандидат економічних наук, доцент, завідувачка кафедри цифрових технологій та проектно-аналітичних рішень
3.	Жерліцин Дмитро Михайлович	Доктор економічних наук, професор, професор кафедри цифрових технологій та проектно-аналітичних рішень
4.	Шевченко Наталія Юріївна	Кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри цифрових технологій та проектно-аналітичних рішень

Проект програми фахового іспиту погоджено:

Відповідальний секретар
приймальної комісії

Вікторія ФЕДОРЕНКО

Програма рекомендована до
введення в дію на засіданні
Приймальної комісії від 27.03.2025 р.,
протокол №2.

I ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

1.1 Ця програма фахового іспиту розроблена на підставі Законів України «Про освіту», «Про вищу освіту», Постанов Кабінету Міністрів України «Про затвердження Національної рамки кваліфікацій», «Про затвердження переліку галузей знань і спеціальностей, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти» (зі змінами та доповненнями), Порядку прийому на навчання для здобуття вищої освіти в 2025 році (наказ МОН України від 10.02.2025 №168, Статуту ТОВ «ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «МЕТІНВЕСТ ПОЛІТЕХНІКА», Правил прийому на навчання до ТОВ «ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «МЕТІНВЕСТ ПОЛІТЕХНІКА» у 2025 році, Стандарту вищої освіти за спеціальністю 051 Економіка для першого (бакалаврського) рівня вищої освіти (остання редакція – наказ Міністерства освіти і науки України №1244 від 13.11.2018 р., зі змінами, внесеними наказом від 28.05.2021 № 593), Програми предметного тесту з економіки та міжнародної економіки єдиного фахового вступного випробування для вступу на навчання для здобуття ступеня магістра, (наказ МОН України від 11.02.2022 №153).

II ЗМІСТ ПРОГРАМНИХ ВИМОГ ЩОДО ЗНАНЬ ТА НАВИЧОК ВСТУПНИКІВ

II.1 ЕКОНОМІЧНА ТЕОРІЯ

Основи економіки. Ефективність використання ресурсів. Економічна система

Предмет і функції економічної науки. Рівні економічного аналізу. Визначення: Макроекономіка. Мікроекономіка. Мезоекономіка. Мегаекономіка. Загальнонаукові методи економічного аналізу. Граничний аналіз. Економічні показники. Номінальні і реальні змінні. Поняття нормативної і позитивної економіки. Проблема обмеженості ресурсів і необхідності вибору. Межа виробничих можливостей (крива трансформації). Альтернативна вартість. Економічна ефективність. Потреби та економічні інтереси. Економічна система її складові. Власність, права власності.

Попит, пропозиція та ринковий механізм

Попит і закон попиту. Аналіз змін попиту та величини попиту. Нецінові визначники попиту. Суть та види еластичності попиту. Цінова еластичність попиту і загальний виторг виробника. Економічна інтерпретація значень коефіцієнтів різних видів еластичності попиту. Пропозиція і закон пропозиції. Аналіз змін пропозиції та величини пропозиції. Нецінові визначники пропозиції. Цінова еластичність пропозиції. Ринкова рівновага. Визначення рівноважної ціни та рівноважної кількості товару. Надлишок виробника і надлишок споживача. Вплив змін попиту й пропозиції на рівноважну ціну та рівноважну кількість товару на ринку. Прямий і непрямий вплив держави на ринкову рівновагу. Наслідки запровадження максимальних і мінімальних цін. Аналіз впливу непрямих податків, дотацій і субсидій на ринкове становище покупців і продавців. Чисті втрати суспільства.

Теорії поведінки споживача

Корисність в економічній науці і проблема її виміру. Функція корисності. Сукупна і гранична корисність. Закон спадної граничної корисності блага. Сутність раціонального вибору споживача. Поняття «рівноваги споживача». Правило рівноваги споживача за умови споживання набору благ. Криві байдужості (індиферентності) та їх властивості. Коефіцієнт граничної норми заміни (заміщення) благ. Карта кривих байдужості. Бюджетне обмеження та можливості споживача. Рівновага споживача з позицій порядкового (ординалістського) підходу. Реакція споживача на зміну цін товарів і доходу споживача. Модель (крива) «дохід–споживання». Модель (крива) «ціна–споживання».

Теорія виробництва і витрат

Параметри функціонування підприємства як мікроекономічної моделі. Суть виробництва. Технологія виробництва. Поняття і параметри виробничої функції. Виробнича функція з одним змінним фактором. Закон спадної граничної продуктивності змінного фактора виробництва. Сукупний, середній та граничний продукт, їх взаємозв'язки. Стадії виробництва. Виробнича функція з двома змінними факторами. Крива виробничої байдужості (ізокванта): поняття і властивості. Лінія однакових витрат виробництва (ізокоста). Правило рівноваги виробника. Економічний і бухгалтерський підходи до визначення витрат виробництва. Явні і неявні витрати виробництва. Економічний, бухгалтерський і нормальний прибуток. Постійні, змінні, сукупні витрати виробництва. Середні і граничні витрати виробництва у короткостроковому і довгостроковому періодах. Постійний, зростаючий та спадний ефекти масштабу виробництва.

Ринкові структури. Досконала конкуренція, монополія, монополістична конкуренція, олігополія

Сутність ринкової структури. Види ринкових структур. Характерні ознаки ринкової структури чистої монополії. Види монополій. Порівняльна оцінка конкурентного та монопольного ринків. Суспільні втрати від діяльності монополіста. Умови рівноваги монополіста у довгостроковому і короткостроковому періодах. Характерні ознаки ринкової структури монополістичної конкуренції. Нецінова конкуренція в умовах монополістичної конкуренції. Умови рівноваги виробника у довгостроковому і короткостроковому періодах. Ефективність монополістичної конкуренції. Особливості організації олігопольного ринку. Види олігополій. Економічні наслідки олігополії.

Макроекономічні показники в системі національних рахунків

Основні показники системи національних рахунків та методи їх визначення: Валовий внутрішній продукт (ВВП), Валовий національний продукт (ВНП), Чистий внутрішній продукт (ЧВП), Національний дохід (НД). Три методи обчислення ВВП. Індекси цін та їх види. Індекс споживчих цін (ІСЦ). Номінальний та реальний ВВП. ВВП-розрив. Дефлятор ВВП. Зведення номінального до реального ВВП. Інфлювання і дефлювання. Кейнсіанські функції споживання і заощадження. Гранична схильність до споживання та до заощадження. Середня схильність до споживання і до заощадження. Чинники споживання та заощадження. Суть та види інвестицій (валові і чисті; реальні і фінансові; короткострокові та довгострокові; прямі і портфельні; венчурні і безризикові). Похідні інвестиції (автономні та індукційовані). Мультиплікатор видатків. Сукупні видатки. Рівноважний рівень ВВП. Кейнсіанський хрест. Мультиплікатор видатків. Мультиплікатор податків. Інфляційний і рецесійний розриви

Сукупний попит і сукупна пропозиція

Сукупний попит: суть та структура. Цінові та нецінові чинники впливу на сукупний попит. Крива сукупного попиту та її переміщення. Сукупна пропозиція: суть та чинники впливу. Крива сукупної пропозиції та її переміщення. Сукупна пропозиція в короткостроковому та довгостроковому періодах. Рівновага сукупного попиту та сукупної пропозиції в короткостроковому та довгостроковому періодах.

Економічне зростання. Макроекономічна нестабільність

Діловий цикл та його фази (криза, депресія, поживавлення, піднесення). Причини економічних коливань. Малі, середні та довгі цикли. Інфляція: суть, причини виникнення, види та соціально-економічні наслідки. Рівень та темп інфляції. Антиінфляційна політика: суть та види (активна, пасивна). Безробіття та його види (структурне, фрикційне, природне, циклічне). Рівень безробіття. Економічне зростання: суть та типи (екстенсивний та інтенсивний). Фактори економічного зростання.

Монетарна та фіскальна політика

Грошовий ринок та його агрегати. Попит на гроші. Пропозиція грошей. Простий депозитний мультиплікатор. Рівновага на грошовому ринку. Монетарна політика: суть, цілі та види (політика «дорогих» і «дешевих» грошей). Фіскальна політика: суть, види (дискреційна та недискреційна). Крива Лаффера.

Людський розвиток та соціальна політика

Людські ресурси та людський розвиток. Сталий людський розвиток. Складові індексу людського розвитку. Об'єкти та суб'єкти соціальної політики. Види та інструменти соціальної політики. Державні соціальні стандарти (прожитковий мінімум, мінімальна заробітна плата, мінімальна пенсія).

Література до розділу:

1. Економічна теорія: підручник / за заг. ред. В. П. Якобчук. Київ : Видавництво Ліра-К, 2020. 450 с.
2. Макро- та мікроекономіка: навчальний посібник для студентів усіх спеціальностей першого (бакалаврського) рівня / М. С. Бріль, О.М. Кліменко, А. В. Литвиненко та ін. ; за заг. ред. д-ра екон. наук, доцента М. А. Мащенко. Харків: ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2021. 214 с.
3. Рудий М. М. Мікроекономіка: навчальний посібник. Київ : Каравела, 2021. 360 с.
4. Мікроекономіка: підручник / За заг. ред. А.І. Ігнатюк. Київ: Видавництво Ліра-К, 2023. 420 с.
5. Економічна теорія: підручник: у 2 ч. Ч. 2 Макроекономіка / В.Д. Лагутін, К. М. Ніколаєць, Т. А. Щербакова та ін.; за ред. В.Д. Лагутіна. 2-ге вид., доопр., перероб. Київ : Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2021. 328 с.

II.2 ЕКОНОМІКА БІЗНЕСУ

Основи функціонування підприємства та бізнесу

Види підприємств (за метою і характером діяльності: комерційні та некомерційні; за формою власності: приватні, колективні, комунальні, державні, змішані; за національною належністю капіталу: національні, з іноземними інвестиціями, іноземні, змішані; за масштабами діяльності: великі, середні та малі) та їх об'єднань (асоціація, кооперація, консорціум, концерн, картель, трест, промислово-фінансові групи, холдинги). Середовище господарювання підприємства: внутрішнє (мікросередовище), проміжне (мезосередовище) та зовнішнє (макросередовище). Підприємництво як вид діяльності. Принципи регулювання підприємницької діяльності.

Структура та управління підприємством

Функції (планування, організація, мотивація, контроль) та методи управління підприємством (організаційні, економічні та соціально-психологічні). Типи організаційних структур управління підприємствами (лінійна, функціональна, лінійно-функціональна, матрична та дивізіональна). Поняття виробничої структури та соціальної інфраструктури підприємства. Техніко-технологічна база підприємства: визначення, складові та форми розвитку (концентрація, спеціалізація, кооперування, комбінування, конверсія і диверсифікація).

Планування діяльності підприємства

Планування: сутність та різновиди планів підприємства. Стратегічне, тактичне і оперативне планування: сутність та часові межі. Бізнес-план: визначення та його розділи (резюме; опис продукції (послуг); маркетинг-план; виробничий план; організаційний план; фінансовий план; оцінка ризиків).

Ресурсне забезпечення діяльності підприємства

Основний капітал (необоротні матеріальні активи): сутність, видова структура, знос, амортизація, фондівіддача, фондомісткість та фондоозброєність. Оборотний капітал (оборотні активи): сутність, видова структура, коефіцієнт оборотності та тривалість одного обороту. Нематеріальні ресурси та нематеріальні активи: сутність, види та амортизація. Інновації: сутність, різновиди та інноваційний процес.

Витрати та результати діяльності підприємства

Собівартість продукції та кошторис витрат (матеріальні витрати, витрати на оплату праці, відрахування на соціальні заходи, амортизація, інші операційні витрати). Ціна на продукцію (послуги):

сутність та функції (обліково-вимірювальна, розподільча та стимулююча). Різновиди цін (договірні, вільні, регульовані; роздрібні та оптові). Дохід та прибуток підприємства (валовий та чистий). Ефект та ефективність діяльності підприємства: сутність та відмінності.

Персонал підприємства. Економіка праці

Персонал підприємства, категорії персоналу. Мотивація персоналу: сутність та методи (економічні і неекономічні). Сутність заробітної плати як соціально-економічної категорії. Номінальна і реальна заробітна плата. Форми оплати праці. Соціально-трудова відносина на підприємстві: сутність поняття. Суб'єкти соціально-трудова відносин: держава, роботодавець та наймані працівники.

Література до розділу:

1. Економіка і бізнес: підручник / за ред. Л.Г. Мельника, О. І. Карінцевої. Суми : Університетська книга, 2021. 316 с.
2. Яркіна Н.М. Економіка підприємства : навчальний посібник. Київ : Видавництво Ліра-К, 2022. 596 с.
3. Мацибора В. І. Економіка підприємства: навчальний посібник. Київ : Каравела, 2021. 320 с.
4. Економіка підприємства: підручник / під заг. ред. д.е.н., проф. Ковальської Л.Л. та проф. Кривов'язюка І.В. Київ : Видавничий дім «Кондор», 2020. 700 с.

***II.3 МІЖНАРОДНІ ЕКОНОМІЧНІ ВІДНОСИНИ (МІЖНАРОДНА ЕКОНОМІКА)**

Міжнародна економічна система

Міжнародний поділ праці. Міжнародні економічні відносини, суб'єкти, об'єкти та структурні рівні (підприємства, міждержавний, регіональний, світовий) міжнародних економічних відносин. Форми міжнародних економічних відносин. Міжнародна торгівля товарами, міжнародна торгівля послугами, міжнародний рух капіталу, міжнародна міграція робочої сили, міжнародне науково-технічне співробітництво, міжнародні валютно-фінансові та кредитні відносини, міжнародна економічна інтеграція.

Міжнародна торгівля товарами та послугами

Теорії міжнародної торгівлі (докласичні теорії міжнародної торгівлі, класичні, неокласичні та альтернативні). Поняття та форми міжнародної торгівлі: традиційна (експорт та імпорт), компенсаційна (зустрічні закупівлі, бартерна торгівля, зворотні закупівлі, промислові компенсаційні угоди), торгівля за кооперацією; торгівля в режимі найбільшого сприяння, преференційна, дискримінаційна. Методи міжнародної торгівлі товарами. Міжнародна торгівля на підставі прямих

зв'язків між контрагентами та через організовані товарні ринки (біржі, аукціони). Показники міжнародної торгівлі: 1) обсягові (зовнішньоторговельний оборот; генеральна торгівля; індекс фізичного обсягу зовнішньої торгівлі) 2) результативні (сальдо торговельного балансу; сальдо балансу поточних операцій; індекс стану торговельного балансу; індекс концентрації експорту; коефіцієнт імпоротної залежності країни; індекс «умов торгівлі») 3) інтенсивності (обсяги експорту, імпорту на душу населення; експортна квота; імпортна квота; зовнішньоторговельна квота; інтенсивність внутрішньогалузевого обміну) 4) економічної ефективності (ефективність зовнішньої торгівлі, коефіцієнт ефективності експорту країни). Види послуг у міжнародній торгівлі за класифікацією СОТ (ГАТС). Зовнішньоторговельний контракт, види, структура, функції. Міжнародні торговельні терміни (ІНКОТЕРМС-2020).

Міжнародний рух капіталу

Форми і чинники міжнародного руху капіталу. Прямі іноземні інвестиції: сутність та форми. Портфельні інвестиції: сутність та інструменти міжнародного портфельного інвестування. Види інвестиційних операцій з цінними паперами (інструменти участі в капіталі, боргові цінні папери). Міжнародний інвестиційний ринок: сутність, специфіка, структура. Міжнародний ринок акцій. Міжнародний ринок облігацій. Ринок похідних інструментів (форвардні та ф'ючерсні контракти, опціони та свопи). Інвестиційна привабливість та система показників, що її характеризують. Інвестиційний клімат країни: поняття та головні складові. Інвестиційна привабливість та інвестиційний клімат України. Форми та методи міжнародно-правового регулювання інвестиційної діяльності: захист інвестицій, державні гарантії, адміністративна і дипломатична підтримка, страхування інвестицій, уникнення подвійного оподаткування. Інституційне регулювання інвестиційної діяльності: ЮНКТАД, двосторонні, багатосторонні угоди, угода про пов'язані з торгівлею інвестиційні заходи (ТРИМС), угода про захист іноземних інвестицій.

Міжнародне науково-технічне співробітництво

Сутність технологій і міжнародного технологічного трансферу. Форми передачі та захисту технологій. Способи комерційного і некомерційного міжнародного трансферу технологій. Інституційне регулювання світового ринку технологій: Угода з торговельних аспектів прав інтелектуальної власності СОТ (ТРИПС), комітет з передачі технології Конференції ООН з торгівлі та розвитку (ЮНКТАД), Всесвітня організація інтелектуальної власності (ВОІВ). Пріоритетні напрями розвитку міжнародного технологічного обміну для України.

Міжнародні валютно-фінансові та кредитні відносини

Валюта: поняття, типи та види. Резервні валюти. Валютний курс та валютне котирування. Фактори впливу на валютний курс. Валютні режими. Паритет купівельної спроможності валют. Валютна система. Типи валютних систем: національна, регіональна (міжнародна), світова. Еволюція світової валютної системи. Європейська валютна система. Світовий валютний ринок: сутність, функції, структура, суб'єкти. Поняття та види валютних операцій (поточні, валютні операції, пов'язані з рухом капіталу, відкриття та ведення валютних рахунків, неторгові операції, операції по залученню та розміщенню валютних коштів, конверсійні операції (угоди з негайною поставкою, строкові (форвардні, ф'ючерсні, опціони з валютою)), свопи, валютний арбітраж). Валютне регулювання, його види. Валютна політика та її інструменти (валютна інтервенція, валютний демпінг, дисконтна політика, девальвація та ревальвація, валютні обмеження). Міжнародний кредит: поняття, функції та форми. Зовнішній борг. Види та показники зовнішнього боргу. Методи та інструменти управління зовнішнім боргом. Інституційне регулювання міжнародних кредитних відносин: МВФ, група Світового банку, Лондонський та Паризький клуби кредиторів. Міжнародні розрахунки: поняття, форми (документарні (акредитив, інкасо), недокументарні (аванс, платіж на відкритий рахунок, банківський переказ, розрахунки з використанням чеків, векселів, пластикових карток, консигнація) та типи (національною валютою, міжнародною колективною валютою, золотом, клірингові розрахунки). Валютний кліринг: поняття, причини використання, види (за обсягом операцій, за волевиявленням сторін, за способом регулювання сальдо). Платіжний баланс: поняття, структура (рекомендації МВФ, 6-е видання), фактори впливу та методи врівноваження.

Міжнародна економічна інтеграція

Типи міжнародної економічної інтеграції: преференційна зона торгівлі, зона вільної торгівлі, митний союз, спільний ринок, економічний союз, повна економічна інтеграція. Зона вільної торгівлі України з ЄС як поглиблена та всеохоплююча. Організаційні форми співробітництва Україна–НАТО в економічній сфері. Економічні ефекти міжнародної економічної інтеграції. Статичні (створення торгівлі, відхилення торгівлі) та динамічні ефекти (вигоди від спеціалізації, ефекту масштабу; зростання добробуту; поліпшення платіжного та торговельного балансів; розвиток структури торгівлі; залучення інвестицій тощо).

Література до розділу:

1. Міжнародна економіка та міжнародні економічні відносини : навч. посібник / А. О.Босак, О. Ю. Григор'єв, Ю. В. Малиновський, В. П. Далик. Львів : СТ «Міські інформаційні системи», 2018. 364 с.

2. Міжнародна економіка: підруч. / С.О. Гуткевич, М.Д.Корінько, Ю.М.Сафонов. 3-е вид., перероблене та доповнене. Вид-во «Діса Плюс», 2021. 428 с.
3. Шевчук В. О. Міжнародна економіка: теорія і практика : підручник / [2-ге вид., перероб. і доп.]. К. : Знання, 2018. 663 с.
4. Величко К. Ю., Баламут Г. С. Міжнародна економіка. Практикум: навчальний посібник. Х.: ДБТУ, 2023. 108 с.

II.4 ЗАГАЛЬНІ ОСНОВИ КІЛЬКІСНИХ МЕТОДІВ ТА ВИКОРИСТАННЯ ІТ В ЕКОНОМІЦІ

Кількісні методи

Поняття економіко-математичної моделі та моделювання. Поняття статистичної залежності між змінними. Суть кореляційного зв'язку. Параметричні та непараметричні критерії описової статистики. Основні характеристики нормального розподілу. Можливості і напрями використання статистичних критеріїв для вирішення завдань порівняння. Статистичні індекси, види та способи їх обчислення. Індивідуальні, загальні, групові індекси, агрегатні та індекси середніх величин. Індекси з постійними та змінними вагами. Індекси Ласпейреса і Пааше. Індекс Фішера. Індекси середніх величин, індекси постійного, змінного складу та структурних зрушень, їх взаємозв'язок.

Інформаційні системи в економіці

Класифікація інформаційних систем. Класифікація інформаційних технологій. Базові стандарти інформаційних систем в економіці. Стандарт MRP. Системи MRP II. Структура ERP-систем. Класифікація ERP. CRM-системи.

Література до розділу:

1. Статистика: підручник / С. І. Пирожков та ін. Київ : Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2020. 328 с.
2. Горкавий В. К. Статистика: підручник. Київ : Алерта, 2020. 644 с.
3. Інформаційні системи та технології : навчальний посібник. Харків: ХНАУ ім. В.В. Докучаєва, 2020. 207 с.
4. Інформаційні системи в менеджменті : підручник / В. О. Новак В. В. Матвеєв, В. П. Бондар, М. О. Карпенко. Київ : Каравела, 2019. 423 с.
5. Павлиш В. А., Гліненко Л. К., Шаховська Н. Б. Основи інформаційних технологій і систем: підручник. Львів : Видавництво Львівської політехніки, 2018. 620 с.

III СТРУКТУРА БІЛЕТУ ФАХОВОГО ІСПИТУ, КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ВІДПОВІДЕЙ

III.1 ОРІЄНТОВНА СТРУКТУРА БІЛЕТУ ФАХОВОГО ІСПИТУ

Фаховий іспит здійснюватиметься з використанням засобів дистанційної електронної комунікації на платформі Moodle Технічного університету «МЕТІНВЕСТ ПОЛІТЕХНІКА». Перелік питань, який пропонується, систематизовано по різноманітним взаємозв'язаним сторонам діяльності фахівця та охоплює її теоретичні основи, а також питання застосування отриманих теоретичних знань для рішення практичних задач. Питання, які містяться в екзаменаційних білетах, покликані виявити знання з усіх видів діяльності майбутнього спеціаліста у рамках навчальних дисциплін, які вивчалися. Білет фахового вступного випробування складається з трьох частин:

перша частина – у вигляді теоретичних тестів (20 тестів, які виключають 4 варіанти відповідей, одна з яких є вірною),

друга частина – у вигляді розрахункових тестів (3 задачі), обов'язковою умовою виконання яких є надання скан-копії або фотографії порядку розв'язання у письмовому вигляді;

третя частина – у вигляді ситуаційного творчого завдання (1 ситуаційне завдання), яке передбачає надання письмової розгорнутої відповіді обсягом до 2500 знаків з пробілами.

III.2 КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ВІДПОВІДЕЙ

Абітурієнт повинен продемонструвати фундаментальні та професійно-орієнтовані уміння та знання, а також здатність вирішувати типові складні спеціалізовані професійні завдання.

Кількість балів, яку може отримати вступник за виконання фахового вступного випробування, розраховується на підставі таблиці.

	Теоретичні тести	Розрахункові тести	Ситуаційне завдання
Кількість завдань у білеті	20	3	1
Максимальна кількість балів за одне правильно виконане завдання	5	20	40
Всього, балів	100	60	40

Кожний білет складається із частин, їх бездоганне виконання оцінюється 200 балами (максимальна оцінка). Мінімальний прохідний бал – 100 балів.

Теоретичні тести оцінюються за шкалою: 5 балів – в разі надання вірної відповіді, 0 балів – в протилежному випадку.

Розрахункові тести (задачі) повинні супроводжуватися наданням порядку їх розв'язання, в т.ч. описом послідовності дій та необхідними формулами для розрахунку і чисельними значеннями, які підставляються в ці формули. Вони оцінюються за наступною шкалою:

Характеристика відповіді	Кількість балів
1) Не надано порядку розв'язання у письмовому вигляді; 2) Надано порядок розв'язання, однак сам порядок і відповідь є невірними в усіх логічних діях із розв'язання задачі	0
Надано порядок розв'язання у письмовому вигляді, однак у логіці розв'язання, чисельних результатах є помилки	5-10
Надано порядок розв'язання у письмовому вигляді, порядок розв'язання є логічно вірним, однак кінцевий чисельний результат є невірним	15
Надано порядок розв'язання у письмовому вигляді, порядок розв'язання є логічно вірним, отримано вірний кінцевий чисельний результат	20

Розв'язання ситуаційного творчого завдання передбачає, що:

- вступником продемонстровано глибокі знання з економіки, чітка логіка мислення, коректне використання професійної термінології в необхідній логічній послідовності; виражена здатність вирішувати складні проблеми в рамках питання, що вимагає виходу на інший рівень знань;
- відповідь на завдання повна, логічна, містить елементи аналізу, систематизації, узагальнення, характеризується обґрунтованістю, творчим підходом.

Розв'язання ситуаційного завдання оцінюватиметься за наступними складовими:

Складова оцінки відповіді	Максимальна кількість балів за складовою
Коректність використання професійної термінології, глибоке професійне розуміння проблеми, сформульованої у завданні	10
Логічність і послідовність міркувань	10
Обґрунтованість висновків і пропозицій	10
Раціональність вирішення сформульованої в завданні проблеми	10

ДОДАТОК А ЗРАЗОК ЕКЗАМЕНАЦІЙНОГО БІЛЕТА

I. Надайте відповіді на наступні тести

- 1) Крива виробничих можливостей ілюструє усе зазначене, крім:
 - a) ціни товарів та послуг
 - b) необхідності вибору
 - c) проблеми дефіцитності
 - d) альтернативної вартості

- 2) Зміна величини попиту означає:
 - a) переміщення кривої попиту
 - b) посилення або послаблення дії нецінових чинників попиту
 - c) перехід по стабільній кривій попиту
 - d) усі відповіді невірні

- 3) Якщо виробництво у галузі розподілене між декількома фірмами, які контролюють ринок, то така структура ринку називається:
 - a) досконалою конкуренцією
 - b) олігопсонією
 - c) олігополією
 - d) монополією

- 4) У випадку, коли пропозиція товару є абсолютно нееластичною, зростання попиту на товар призводить до:
 - a) зростання рівноважної ціни і не змінить рівноважної кількості
 - b) зростання рівноважної ціни і зменшення рівноважної кількості
 - c) зниження рівноважної ціни і збільшення рівноважної кількості
 - d) зниження рівноважної ціни і зменшення рівноважної кількості

- 5) Удосконалення технології призводить до зміщення:
 - a) кривої попиту вправо
 - b) кривої пропозиції вправо
 - c) кривої попиту вліво
 - d) кривої пропозиції вліво

- 6) Відносно нееластичний попит на товар означає, що:
 - a) зі зростанням ціни товару на 1% обсяг попиту зменшиться більш, ніж на 1%
 - b) зі зростання ціни товару на 1% обсяг попиту зменшиться менш, ніж на 1%
 - c) зростання ціни на товар на 1% не змінить величину попиту на товар
 - d) усі відповіді невірні

- 7) Яке з понять характеризує зміну купівельної спроможності грошей:
 - a) аверс
 - b) дефляція

- c) нуліфікація
 - d) бартер
- 8) Якщо за зниження ціни даного товару різко зростають його продажі, то попит на товар:
- a) еластичний за ціною
 - b) нееластичний за ціною
 - c) еластичний за доходом
 - d) перехресно еластичний
- 9) Вкажіть, що представляє собою виробнича структура підприємства:
- a) сукупність кількісний склад і взаємозв'язки виробничих підрозділів, які беруть участь у виробничому процесі
 - b) цехи, де виробляється спеціалізована для даного підприємства продукція
 - c) заготівельні, обробні і складальні цехи
 - d) адміністративно-виробничі ланки, в яких виконуються однотипні технологічні роботи з виробництва однотипного продукту
- 10) Вкажіть організаційну форму здійснення підприємницької діяльності, якщо підприємство представляє собою господарське товариство, яке має статутний фонд, поділений на частки, розмір яких визначається установчими документами, і несе відповідальність за своїми зобов'язаннями тільки своїм майном учасники товариства, які повністю сплатили свої внески, несуть ризик збитків, пов'язаних з діяльністю товариства, у межах своїх внесків
- a) акціонерне товариство
 - b) товариство з обмеженою відповідальністю
 - c) товариство з додатковою відповідальністю
 - d) повне товариство
- 11) Оберіть із наведеного переліку поняття, що визначається як витрати, які безпосередньо пов'язані з виготовленням певного різновиду продукції, які можна обчислити на одиницю продукції безпосередньо:
- a) прямі витрати
 - b) непрямі витрати
 - c) змінні витрати
 - d) постійні витрати
- 12) Оберіть, яке визначення відповідає поняттю «операційні витрати»:
- a) всі види виплат підприємства постачальникам за ті ресурси, які були використані
 - b) грошові платежі постачальникам ресурсів: оплату сировини, палива, заробітну плату, амортизаційні відрахування
 - c) грошове вираження витрат на виробництво і реалізацію продукції
 - d) нерозподілені постійні загальновиробничі витрати
- 13) Визначте, у чому розраховується тривалість відпусток:

- a) у календарних днях
 - b) у годинах
 - c) у тижнях
 - d) у місяцях
- 14) Вкажіть варіант ціни, яка є сумою собівартості реалізованої продукції, адміністративних витрат, витрат на збут і прибутки виробника:
- a) оптова ціна виробника
 - b) відпускна оптова ціна
 - c) оптова ціна закупівельна
 - d) роздрібна ціна
- 15) Офіційне поштове чи телеграфне повідомлення, сповіщення про виконання платежів або зміни стану взаємних розрахунків:
- a) цесія
 - b) аваль
 - c) авізо
 - d) індосамент
- 16) Отримання депозиту в одній валюті та надання позики в іншій називається:
- a) синдигована позика
 - b) строковий депозит
 - c) валютний своп
 - d) кредитний своп
- 17) Неформальна міжнародна організація, яка об'єднує провідних приватних кредиторів світу, - це :
- a) Лондонський клуб
 - b) Європейський клуб
 - c) Паризький клуб
 - d) Американський клуб
- 18) Демпінг – це:
- a) продаж товарів на ринках інших країн за цінами, нижчими за витрати виробництва
 - b) продаж товарів на ринках інших країн за цінами, нижчими за ціни внутрішнього ринку
 - c) державна політика захисту внутрішнього ринку від іноземної конкуренції за допомогою використання тарифних інструментів торговельної політики
 - d) державна політика захисту внутрішнього ринку від іноземної конкуренції за допомогою використання нетарифних інструментів торговельної політики
- 19) Вкажіть, за допомогою якого показника оцінюють щільність зв'язку між результативними і факторними ознаками економічного процесу або явища:
- a) коефіцієнт кореляції;
 - b) коефіцієнт конкордації;

- c) точка беззбитковості;
- d) коефіцієнт незалежності;

20) Вкажіть, за допомогою якого показника оцінюють ступінь відхилення одиничних значень певного параметру економічного процесу чи явища від середнього значення в одиницях вимірювання відповідної ознаки:

- a) коефіцієнт кореляції;
- b) коефіцієнт конкордації;
- c) точка беззбитковості;
- d) дисперсія.

II. Виконайте розрахунки та надайте відповідь на наступні завдання

1. Функція попиту $Q_d = 40 - 7p$, функція пропозиції $Q_s = -6 + 16p$. Визначте параметри рівноваги. Як зміняться попит та пропозиція, якщо рівноважна ціна складе 4 грош. од.? Яка ситуація виникне на ринку, якщо рівноважна ціна знизиться до 1 грош. од.
2. ВВП дорівнює 5000 млрд грош. од., споживчі видатки домашніх господарств – 3200 млрд, державні видатки – 900 млрд, сальдо зовнішньої торгівлі – 80 млрд, експорт – 300 млрд, амортизаційні відрахування – 150 млрд грош. од. Знайти обсяги чистих приватних внутрішніх інвестицій, імпорту, чистого національного продукту.
3. Визначити коефіцієнт оборотності обігових засобів і величину 1 обороту, а також розмір обігових засобів, які вивільняються. Нормування обігових засобів в звітному році складає 50 тис. грн, а обсяг реалізованої продукції – 550 тис. грн. У планованому році підприємство прискорить оборотність обігових засобів в порівнянні із звітним на 12 %.

III. Надайте розв'язання ситуаційного творчого завдання та обґрунтуйте свою відповідь

Керівництво середнього виробничо-торговельного підприємства ухвалило рішення щодо впровадження комплексної автоматизованої системи управління підприємством. Було вирішено купити готовий тиражний продукт (так званий "коробковий" варіант). Оцінюючи бюджет проекту з впровадження автоматизованої інформаційної системи, керівництво підприємства врахувало тільки вартість покупки програмного забезпечення. У результаті чого в процесі впровадження ІС бюджет проекту був перевищений у кілька разів. Чому склалася така ситуація? Які фінансові показники слід було розраховувати? Які види витрат не були враховані в проекті?